

Інтерв'юер: Все, я поставила на запис. Пішов запис.

Андрій: Думаю буде краще, якщо Ви будете якісь питання задавати, можливо.

І: Так. Я думаю, що так. Але я не знаю, якщо є якась сенситивна інформація, яку Ви не хотіли б, щоб вона була на записі, Ви мені... Процедура я Вам поясню, як це відбувається. Тобто, якщо є якась інформація, яку Ви не хочете, щоб була на записі, Ви мені кажете і я зупиняю запис. Все. Чудово. Пан Андрій, якщо можна трішечки про себе. Взагалі, яка у Вас освіта, приблизно чим Ви займалися до того, як стати підприємцем? Народним підприємцем я маю на увазі.

А: Після того і до того нічого не змінилося. Повна середня технічна освіта. Спеціальність, якщо цікавить, регулювальник теле-, радіоапаратури. Але відповідно, так як це не приносить доходу, то працював на різних роботах. Чому став народним підприємцем? Не раз зіштовхувався на тих роботах, де я працював, що, я розумію, що податки платяться, зарплата виплачується, але в нас практично нічого не міняється. Кожен рік в країні нічого не міняється. І потім пробував і на себе працювати сам, але на приватному підприємстві практично не реально, тобто дуже жорсткі умови. Ну і те, що кажуть, коли ти працюєш в їхньому правовому полі, то дуже складно по тим законам працювати, ти постійно залежний, якісь перевірки там невідомі, і дуже важко від них щось добитися. Тому в мене є знайомий товариш, який межу прочім розказав про народного підприємця. Я подзвонив Ользі Іванівні, ми зустрілися, вона мені розповіла трошки більше, потім я подивився деяку інформацію в інтернеті. На той час ще я пробував тільки працювати сам на себе.

І: А що Ви робили?

А: Я тільки починав ремонтувати електроінструмент. Я орендував приміщення. Але це дуже складно, коли ти не оформлений, ти заключаєш договори про оренду приміщення і тобі треба кимось там, або фізичним лицем виступати, або... Це була якби альтернатива. Взнав трошки більше, поцікавився, подивився відео в інтернеті.

І: А коли Ви перший раз приблизно почули про народне підприємництво?

А: Десь біля двох років назад. Хоча я так розумію вже зараз, що воно було набагато раніше. Ми домовились спробувати працювати в такому режимі. Ну і я відповідно витратив час на те, щоб познайомитись з конституцією і з іншими різними документами. Не знайшов нічого такого, що стає проти закону, проти конституції. Поки це моя позиція. Я нічого краще для себе не бачу. Але якщо нам запропонують, наприклад, мені запропонують якийсь кращий варіант для всіх, то я не проти. Поки так.

І: А що взагалі привабило в самій ідеї народного підприємництва?

А: Мені здається, що взагалі дуже важко мені достукатись до, не знаю, до наших чиновників. Любі якісь питання побутові, вони вирішуються дуже складно. Постійно в своєму житті ти зіштовхуєшся, починаючи від побутових проблем, якісь проблеми з ЖЕКом, практично нереально. Люди сплачують гроші, ті гроші йдуть не відомо куди, ти не можеш проконтролювати ні копійки. Ну якби і стає питання для чого платити гроші, які йдуть не відомо куди? Це для мене так стало питання. Я не хочу їх платити. Тобто тут є можливість наприклад в перспективі якось контролювати ті гроші. Тому що в мене ростуть діти наприклад і я хочу, щоб вони трошки в кращих умовах жили ніж я. Тому мене не зовсім все влаштовує так як є. Я стараюсь працювати чесно. Я для себе зрозумів, що в тій системі якщо ти будеш працювати чесно, якби в мене багато знайомих, які так працюють, ти не зможеш заробляти нормально, потрібно в будь-якому випадку десь когось обманювати. Мені це не підходить. А пробував працювати чесно, тоді я не можу нічого заробити. Всі мої зарботки йдуть на податки і там подібне, на оренди... Я не можу витягувати нормально. Я не можу прийти в сім'ю і сказати: «Ви знаєте, в нас в державі все погано». Жінка скаже «Це твої проблеми, вирішуй їх сам». Тому пробуємо так. Можливо там ми ще трошки повоюємо і дітям буде легше.

І: Тобто на даний момент я правильно розумію, що Ви орендуєте приміщення?

А: Я орендую на ринку приміщення і там ремонтую електроінструмент.

I: Якого типу електроінструмент?

A: Дрельки і тому подібне, перфоратори, болгарки. Мене поки що все влаштовує, враховуючи те, що я не сплачую гроші, які я не контролюю.

I: Тобто Ви маєте посвідчення народного підприємництва?

A: Да, маю.

I: І, скажімо, Ви почали два роки приблизно тому, а коли Ви стали народним підприємцем?

A: Півтора роки назад.

I: І щось змінилось з того періоду Вашої праці до, скажімо, статусу...

A: Ну, змінилось в якому плані? Я по-перше спокійніше працюю, тому що в мене відпали ці проблеми, що я сплачую невідомо кому гроші. В мене відпала ця проблема. І, якби, відпала проблема те, що я працюю незаконно. Я працюю спокійно, в мене є документи, є усі дозволи, повідомлення, які посилались в усі ці служби, вони про все знають. Так само видаю людям квитанції.

I: До цього Ви не були зареєстровані? Як підприємець? Ви просто працювали?

A: В мене дуже багато було прикладів, які мені показували, що нема сенсу зареєструватися як підприємець. Моя мама працювала підприємцем, мої друзі. І те, що я бачив мене абсолютно не влаштовувало, це постійні проблеми. Проблеми все це записати, ті всі бумажки подати, отчюти. Це явно, воно просто навколо це. Його не бачити це...

I: Тобто виходить на ринку мабуть же знають, мабуть адміністрація трошки чула, що Ви народний підприємець. Якось це змінилось? Чи можливо вони не знають.

A: Для них скоріш за все, що це нове, вони, якби, мені здається, щоб не показати те, що вони в цьому не розбираються, вони на це не реагують. Ну підприємець, ну добре, заключили договір.

I: Тобто Ви з ними вже договір заключили як народний підприємець?

A: Да, я вже там... В мене є там ще в іншому місці тож я орендую приміщення, то я так само на ці документи заключав. Вони носили там навіть, коли подаєш якісь бумажки людям, вони мені оплачують, а я даю бумажки, вони носять до своїх бухгалтерів. Деякі кажуть ми приноси бухгалтерам, вони дивляться і не знають, ну проходить. Тім не менше, забирають і подають документи, все нормально. Поки працюю і мене все влаштовує, наскільки це можна сказати, порівняно з тою системою, яку мені пропонувала наша держава. А так...

I: А у Вас є якісь працівники з Вами, люди які працюють, я маю на у вазі? Чи Ви більше як само зайнята?

A: Ні, ні я як само зайнятий. В мене, ну як, в нас получається так, що якщо народний підприємець, можеш співпрацювати з народними підприємцями, найму як такого не має. Я так розумію правильно, да? Там де я хотів, щоб люди з яким я співпрацюю, вони трошечки я підштовхую, можливо в перспективі, коли в них трошки зміниться мислення, вони зрозуміють, що інакше. Багато люди не знають, дуже багато не знають. Іноді часто підходять і ми просто спілкуємося, їм цікаво, видно, тому що це та сама моя історія. Вони починають розказувати, що їм дуже тяжко, їх все не влаштовує, постійні проблеми якісь і от як вийти з того... Працюють там по 12 годин і нічого, при тому нічого не мають. То як альтернатива я їм пояснюю, їх це зацікавлює, але це от страх такий сидить в людях, їм дуже тяжко зрушити.

I: А страх от більше з чим пов'язаний в цьому плані?

A: Страх з чим пов'язаний? Вийти з тої зони комфорту, тому що щось треба міняти, це дуже складно. Коли ти вже зав'язаний, в тебе сім'я...

I: Тобто в даному випадку мається на увазі, що треба відмовитися від реєстрації в податковій, так?

А: І це тожє. Це все якийсь рух і він не завжди приємний, тому що тобі прийдеться якось свою позицію відстоювати і пояснювати людям чого так. Ну це ж складно. І коли ти один, а їх там організація така сидить.

І: Якби в діалогах з Вашими, я не знаю, колегами, які 3-4 аспекти Ви називали, що Вам стало краще, як плюс того, що Ви стали народним підприємцем? Тобто Ви ж частково називали їх. Особисто для вас.

А: Я зрозумів. Да, це саме основне. Я Вам скажу так, значить перше, що в розмові виникає в людей, в нас немає як таких там налогов, в нас є добровільні внески в громаду. Тому що тут є якісь реформи матеріали, і це не робиться як надо, це робиться, як хочу. Тому що ти розумієш, що це робиться на спільну справу, це хорошо, це всіх влаштовує і всім подобається. І вони, ці внески, вони не великі відносно, розумієте, того, що від нас вимагає, наприклад та система податкування, відносно не великі. І це перше, що цікавить людей, тому що вони, якби чим менше їм заплате, тим більше лишиться йому. Ну а друге, якби там не було, всеодно боїться людина не боїться, їй би було набагато цікавіше і простіше, якби вона дійсно контролювала гроші, податки, пенсійний, наприклад, які вона сплачує. Тому що вона, ходить, наприклад, по тим дорогам, живе в тому місті, гроші сплачуються, а вона ходить там, ями на дорогах, і це Ви самі розумієте, багато проблем, які місто має вирішувати, які держава має вирішувати, вони чомусь не вирішуються, ну не вирішуються, їх не вирішують. Тому це людей цікавить. Багато з них, просто вони навіть не розуміють, що є альтернатива.

І: В адміністративному плані, тобто це Ви пішли в налогову, чи Ви доручили комусь піти. Коли ви стали, я кажу про період транзиції, коли Ви стали народним підприємством?

А: Я з налоговою не мав справ абсолютно, тому що я не реєструвався в них.

І: Виходить, що Ви просто розіслали листа цього?

А: Нічого, це розіслано було зроблено ще до мене, коли утворювались громади, всі повідомлялись про те, що от є таке явище, така організація, і все. Тому мінімум рухів, але я вважаю, що люди правильно роблять і мене це влаштовує і я до того приєднуюсь. Тому що я тут живу, цих людей усіх я знаю. Всіх людей знаю, ми тут на одному місці. Виходить, що нами хтось керує десь, я тих людей не знаю. Вони якісь переслідують свої інтереси і від того, що вони приходять, уходять в мене в житті в більшості випадків іде все тяжче і гірше. Мене те не влаштовує.

І: А у Вас були моменти якісь спілкування з представниками держави, будь хто, я не знаю?

А: Да, два рази прислали листа в СБУ. Один раз там получилось так, що вони по пошті вислали, я прийшов просто пізніше, я не попав. Ну десь місяць назад вони прислали листа, то я ходив, вони відкрили кримінальне впровадження, проти територіальної громади і от я ходив туди, якби на допит, як свідок. Розказав приблизно те, що розказую Вам, вони те засвідчили, я підписався. Питали, наприклад, якби держава створила нормальні умови, Ви платили би налоги? Я кажу да, я не проти, я тільки за. Вони повинні бути якимись помірними такими. Все те саме, що Вам розказував. В нас якби нема тут такої таємниці, все законно і чесно. Це саме мабуть головне.

І: А до того як Ви більше відчували? Це таке людське ставлення, чи більше формальність? Чи може співчуття навпаки?

А: Ні, скоріш всього, вони не зовсім розуміють, або розуміють, роблять вигляд... Мабуть, що співчуття, в деякій мірі я бачив, з тою людиною, з якою я там спілкувався, що в нього склалось враження, що я не зовсім компетентний в законах, і я не розбираюсь в тому, що я роблю, в тому форматі, я не вирішив йому розказувати і пояснювати. Думаю, що я пояснюю тому, кому потрібно, скоріш всього, кому буде це цікаво. Він те робив для отчюта. Тому в нього там було таке запитання, каже: «А до Вас приходила налогова вже, Ви мали справу?». Я кажу: «Ні, ще не мав», він каже: «Ну дивіться, як прийде, то можете мати проблеми» і засміявся так, ну... Я кажу: «Добре, поки – кажу - Бог милував, не приходили». Ну я ж знаю, в нас є повністю все розписано, що нам робити, як правильно по закону і чесно.

І: А що треба робити, якщо приходить налогова, наприклад?

A: Ну ми трошки в іншому правовому полі працюємо, тому вони не мають до нас ніякого відношення. Будучи фізичною особою, я би підлягав під їхню компетенцію і вони мали б вплив на мене. А так, то зовсім інший формат. Якщо вони почнуть від мене щось вимагати, відповідно то вже перевищення службових обов'язків, і то вже порушення закону. Там є в нас схема своя. Я вважаю, що то нормально, це як правила першої допомоги люди вчать, так само.

I: Тобто Ви маєте на увазі, що Ви комусь подзвоните?

A: Ні, ні, для чого? Не обов'язково дзвонити.

I: Я маю на увазі, що до представників громади?

A: Можливо подзвоню. Подзвоню, тому що є люди, які набагато краще мене розбираються в цих правових питаннях і ми допомагаємо один одному, чому ж не скористатися їхньою допомогою, це було б добре. Якщо я не зможу захистити себе сам. Ну самий кращий варіант звичайно захистити себе самому.

I: Коли ми говоримо захистити це мається на увазі пояснення цього формату?

A: Да, відстоювати свої інтереси. Тому що по суті порушують мої інтереси. Якщо я знаю, що я дію в рамках закону, то чому б себе не захищати.

I: А от скажіть, остання хвиля такого тиску, скажемо м'яко, від держави, вона якось впливає на Ваше особисте відчуття?

A: Да, вона тільки підкріплює моє бажання рухатись вперед. Тому що я бачу це так, що якби була можливість і в держави, наприклад... Мені не подобається розглядати державу, як якогось ворога. Тому що навпаки ми є держава. Виходить якось от так от. Як сказати правильно?... Ще раз нагадайте мені питання, тому що я втратив.

I: Да, да, да. Питання було, чи якось впливає на Ваше відчуття, психологічне, я не знаю, іншого гатунку, те що відбувається зараз такий тиск?

A: Все, дякую. значить, якби була можливість, якби це було все не законно і була якась можливість цей рух зупинити, скоріш всього його б давно зупинили, мені так здається. Можливо, я помиляюсь, тому що треба мати набагато більше інформації. Можливо, є якісь інші цілі. Раз воно є, то скоріш всього робимо все правильно і законно, поки немає можливості знайти спосіб це діло закрити.

I: А що Вас найбільше мотивує, якщо так от 1,2,3, скажімо, аспекти, ми про це вже частково говорили, що Вас найбільше мотивує? І мотивувало, і мотивує бути в контексті цього руху, бути одним з представників представників? Я так розумію, що це більш практично?

A: Перша мотивація, я переб'ю Вас, вибачаюсь, я зрозумів питання, мабуть, що в нас, взагалі наш розвиток людини проходить він або через якісь страждання, або якщо ти дуже, не знаю, осознанна людина, то ти будеш розвиватися. Ну в нас, в даному випадку, через страждання. І скоріш всього, що всі люди, які прийшли до цього, вони не були вмотивовані по-перше тим, що хочеться жити чесно. Просто було погано. Було погано і дійшло до якоїсь межі, що вже вирішили щось міняти. Ну а якщо ще це можна робити чесно, то... Хтось робить це не чесно, багато робить не чесно, обманом. Я вибрав такий. Було погано і є можливість чесно змінити своє життя.

I: Це Ви маєте на увазі вийти з сірого поля економічного в прозоре економічне поле?

A: Взагалі, все. Тому що я так думаю, що воно там буде охоплювати дуже багато секторів.

I: А що, які сподівання Ви маєте, які ще інші сфери це охоплює, чи буде охоплювати?

A: Взагалі розвиток різних, різних проектів, допомоги людям, розвиток персонально свій, наприклад. Цього достатньо, мені здається. Тому що я так розумію, що то наша основна задача, розвиватися, а не стояти на місці. Тому в мене так само є друзі зараз ми там спілкуємся, збираємся, пробуємо якісь так само запускати проекти допомоги.

I: А можете розказати про якісь проекти? Які В обговорюєте з друзями або інші.

A: Я зрозумів. Це зараз в нас більше таке внутрішнє. Тому що, не знаю, наприклад, саме просте, міняємось одягом. Тобто це полегшує наше життя, допомагаємо один одному в побутових питаннях. Тому що кожен з нас вмів щось краще ніж інший, наприклад. І ми допомагаємо один одному. Пробуємо зараз створити свою таку внутрішню аптеку. Тому що дуже багато людей скуповують, наприклад, якісь медикаменти і використовують тільки частину. Ну це більше, поки що для того кола, який між собою.

I: Коло друзів більше? Чи це коло, де Ви живете, сусідів, якби Ви сказали?

A: Ні. Це декілька напрямлень, декілька організацій. Тому якби об'єднали свої інтереси і пробуємо трошки робити краще світ навколо себе. Ну от якби територіальна громада поки рухається з моїми інтересами в ту саму сторону. Вона мені там допомагає робити і себе краще і світ навколо мене краще.

I: А територіальна громада Вас цікавить більше саме з боку народного підприємництва, чи ще якісь аспекти? Це вже багато, я маю на увазі.

A: Ні, ні. Я так розумію, що взагалі територіальна громада, вона первинний орган, суб'єкт в місті має бути. Наприклад, чи на якійсь території. Це дуже важливо, коли ми на місці можемо вирішувати всі питання. Мені не треба йти. Це набагато простіше вирішується. Не треба писати якісь листи не відомо куди і випрошувати. Вони тут живуть, ці люди ходять по цій самій землі, їдять те, що їм я і вони зіштовхуються з тими самими проблемами. Їм не треба пояснювати, що це треба робити. Вони це бачать і все. Це набагато простіше. Це ж очевидно. Я не знаю, що тут ще можна сказати, тому що я думаю, що територіальна громада охоплює весь спектр. В мене є дитина, якій 10 років, я постійно зіштовхуюсь зі школою, це ціла війна, я їх не розумію.

I: Що там відбувається?

A: Ну, більш конкретики якщо. Ну по-перше, що дитина приходить зі школи, наприклад, і іноді буває таке, що ми починаємо з жінкою робити разом уроки. Вона приходить, мені дає математику, жінці дає українську мову. Ми це робим. Я не хочу, щоб так. Я бачив, що є приклади в світі, коли, наприклад, взагалі не задають домашнє завдання. Якщо, мені здається, в Фінляндії, там така система.

I: Я Вам скажу, що батьки також жаліються. Тому що, наприклад, у Франції, в початкових класах нема ні домашнього завдання, ні оцінок. І батьки дуже, дуже, дуже хвилюються, що буде з дітьми в старших класах. Тому що вони так якимось працювати не дуже хочуть потім.

A: Ну, можливо, діти не хочуть працювати?

I: Ну, так вони якимось, не дуже привчаються.

A: Як можна не хотіти робити те, що тобі подобається? Можливо, вони не тим займаються.

I: Ну, можливо. Я Вам кажу побоювання батьків з іншого боку, які вже знаходяться в цій системі, розумієте?

A: Ну то може подумати про ту систему? Ну потім, що зі школи? Ну, відповідно ти хочеш, щоб твоя дитина навчалася в нормальному, прибраному, після ремонту класі, розумієте? І якби самий простий спосіб – це зібрати з батьків. Я їх попередив, що те, що я здав це був останній раз і більше я здавати не буду гроші. І якби дуже добре, що кабінет директора зараз знаходиться якраз напроти дверей класу моєї дитини. Я думаю, що я з ним буду зустрічатися частенько. Мене багато, що не влаштовує і якби мене не влаштовує, наприклад, те, що дитина приходить, мені каже «Пап, ти знаєш, а в нас директор курить, наприклад, і отак ховає сигарету». Ну, я розумію, ну як так? І таких питань дуже багато.

I: Пан Андрій, я Вам дякую, тому що Вас треба відпускати, я думаю, скоро. Можливо, щось хочете наприкінці додати, що я не спитала і, можливо, Ви думаєте це могло би бути цікаво, чи взагалі щось додати?

A: Я сказав саме головне скоріш всього, що сказав. Ну, я так думаю, що ми будемо старатися, ми будем рухатися.

I: Чудово. Дуже Вам дякую, спасибі.